

[Borgbjerg.]

kring, lidt mere eller lidt mindre; dette Udvalg kan vel ikke komme til at træde i Kraft før næste Efteraar, da Menighedsraadene jo skal vælge Repræsentanter, men saa maa det ogsaa kunne begynde sit Arbejde, og vi har da begge udtalt os for, at et Aars Tid eller deromkring vilde være en passende Tid til det. Det kan man naturligvis lovfæste, hvis man vil, men jeg vil dog gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at det ærede Medlem ikke tidligere har foreslaaet noget saadant.

Det ærede Medlem sluttede med det, som nu i den radikale Presse næsten gøres til en Hovedsag, nemlig økonomiske Betænkeligheder: det vilde koste for meget; han nævnte, hvad de tidligere kirkelige Udvalg havde kostet, det første et Par Hundrede Tusind Kroner og det sidste ca. 152 000 Kr. Men den Betænkelighed har det ærede Medlem slet ikke tidligere haft. Det ærede Medlem har overhovedet været villig til at gaa med til Nedsættelsen af et Udvalg til Overvejelse af Forholdet mellem Kirken og Staten, til Udarbejdelse af et Forslag til Adskillelse af Kirken og Staten. Under Forhandlingerne i 1924—25 udtalte det ærede Medlem Sp. 4896:

„Jeg kan altsaa paa mit Partis Vegne gaa med til, at Spørgsmaalet om Adskillelse mellem Stat og Kirke nu bliver taget op til en grundig Drøftelse.“ Og det ærede Medlem sagde videre i Slutningen af sin Tale, hvor han resumerede hele sin Tale:

„Med disse Bemærkninger kan jeg anbefale, at man arbejder videre for om muligt at faa et Udvalg af den Art nedsat, som jeg her har skitseret, i Haab om, at der da kan gøres et forberedende Arbejde til den Adskillelse, som ogsaa vi ønsker en Gang maa komme mellem Stat og Kirke.“

Altsaa, det ærede Medlem og hans Parti er i og for sig ikke imod et Udvalg, der skal drøfte Forholdet mellem Staten og Kirken og eventuelt stille Forslag om Adskillelse. Det ærede Medlem var altsaa i 1924—25 ikke bange for, at det kostede for meget; han nærede ingen økonomiske Bekymringer. Det er en Bekymring, der er opstaaet nu, da vi er i Færd med at naa et Resultat. Da Resultatet laa længere ude i Fremtiden, nærede det ærede Medlem ikke saadanne Bekymringer — undskyld, hvis det ærede Medlem finder en lille Smule Spydighed deri, men der var ogsaa i hans Tale om „Skuffen“ en lille Spydighed; saa det kun er Tak for sidst.

Det ærede Medlem kan sige, at han ønsker en anden Sammensætning. Det er rigtigt, det har det ærede Medlem og hans Parti ønsket, men jeg gør dog opmærksom paa, at under Udvalgsarbejdet i 1924—25 var det ærede Medlem med til at indstille et Forslag om et kirkeligt Udvalgs Nedsættelse til Vedtagelse, uden at Valgretten til Menighedsraadene blev ændret og uden nogen Tidsbegrænsning. Hvad det ærede Medlem og hans Parti stillede Forslag om til anden Behandling i 1925, var en ændret Sammensætning af Udvalget, men ikke en Tidsbegrænsning og ikke en Forandring af Valgretten. Dette er noget nyt, som det ærede Medlem nu stiller op, aabenbart for at skabe Vanskeligheder i sidste Øjeblik.

En ændret Sammensætning — ja, maa jeg derom sige, at Socialdemokraterne i Landstinget har tilbudt det ærede radikale Parti en Forhandling, har tilbudt endogsaa, hvis det ellers ikke ligefrem skulde bringe Sagen til Fald, at gaa med til den Sammensætning af dette Udvalg, som det radikale Parti selv havde givet Skolekommissionen; men denne Indrømmelse fra socialdemokratisk Side førte ikke til noget.

Jeg mener ogsaa — lad mig sige det i denne Sammenhæng —, at i og for sig betyder Udvalgets Sammensætning i Enkeltheder ikke saa forfærdelig meget. Det ærede Medlem var inde paa, hvilken Mindretal der kunde blive, et større, et største Mindretal og andre Mindretal. Alt dette mener jeg betyder overmaade lidt i denne Sammenhæng. Det er jo ikke en besluttende Myndighed, dette Udvalg faar; det bliver kun forberedende og raadgivende; det er Regering og Rigsdag, der træffer Afgørelsen. Det eneste, det kommer an paa, er i Virkeligheden, at alle kirkelige Retninger og alle politiske Partier bliver repræsenteret dér. Om de hver har 1 Mand eller 2 Mand eller 3 Mand, er saamænd saa temmeligt ligegyldigt, blot de har en god Repræsentant for deres Anskuelse, saa Anskuelserne kan komme frem; er der saa Styrke, er der Liv i dem, skal de nok gøre sig gældende, og saa er det ganske ligegyldigt, om der bliver et Flertal eller et Mindretal i det Udvalg, der her er Tale om. Sammensætningen er altsaa for saa vidt ligegyldigt, blot alle Anskuelser, kirkelige og politiske, alle Hovedanskuelser, kan faa Lejlighed til at gøre sig gældende.

Maa jeg sige om det økonomiske, at da det ærede Medlem var Minister, og i hans Partis Regeringsdage, var de jo slet ikke saa bange for Kommissioner, for Udvalg, for Nævn, aldeles ikke. Det er tidt bebrejdet dem — og jeg mener med Urette, det var